

Motion till riksdagen 2006/07:Ju205

av LiseLotte Olsson m.fl. (v)

Barn och tvångsäktenskap

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att det blir straffbart för föräldrar att gifta bort minderåriga barn.

Föräldrarnas ansvar

Den 1 maj 2004 trädde lagändringar som syftar till att förbättra skyddet för enskilda mot påtvingade och för tidiga äktenskap i kraft (prop. 2003/04:48). Fortfarande är det möjligt att ingå äktenskap före 18 års ålder om det finns särskilda skäl till det (2 kap. 1 § ÄktB). Enligt propositionen (prop. 2003/04:48) bör skäl för dispens från 18-årsregeln inte medges enbart för att den underåriga tillhör en grupp som förespråkar en annan norm än den som lagen ställer upp (prop. 2003/04:48, s. 22).

När det gäller äktenskap som inte ingåtts enligt svensk lag så erkänns inte dessa om det fanns äktenskapshinder enligt äktenskapsbalken (ÄktB) och minst en av parterna var svensk medborgare eller hade hemvist i Sverige när äktenskapet ingicks. Vidare erkänns inte heller äktenskapet om det är sannolikt att det ingåtts av tvång (1 kap. 8 a § lag 1904:26). Om det finns särskilda skäl kan dock äktenskapet erkännas trots att det förelåg äktenskapshinder enligt ÄktB när det ingicks.

Vänsterpartiet anser att lagändringen är ett betydelsefullt steg i rätt riktning för att motverka barn- och tvångsäktenskap. Vi vill dock poängtera att problemet med t.ex. unga flickor som gifts bort kvarstår trots att lagen ändrats. Att lagstiftningen inte tillåter barnäktenskap är visserligen en ytterst viktig signal men det behövs ytterligare åtgärder för att skydda barn som blir bortgifta. Enligt vår mening måste de föräldrar som väljer att gifta bort sina barn kunna ställas till svars för sitt handlande. Vi efterlyser således en bestämmelse som gör det straffbart för föräldrar att gifta bort sina barn.

Fel! Okänt namn på

En dylik lagstiftning ligger helt i linje med FN:s konvention om barnets rättigheter och är enligt vår mening ett medel för att tillgodose barnets bästa. Den socialdemokratiska regeringen hade för avsikt att se över frågan om de gällande straffbestämmelserna erbjuder ett tillfredsställande skydd mot barn- och tvångsäktenskap (prop. 2004/05:1, s. 21).

Tidigare utredning

Lagutskottet och justitieutskottet har tidigare avvisat motioner med yrkanden om att införa straffrättsliga bestämmelser som kriminaliserar föräldrars anordnande av barnäktenskap (bet. 2003/04:LU19, s. 17, bet. 2005/06:JuU22). Lagutskottet har anfört att det är helt oacceptabelt att föräldrar tvingar barn att gifta sig och erinrade i detta sammanhang om de straffrättsliga bestämmelser om sexualbrott samt brott mot hälsa, frihet och frid som finns i brottsbalken (bet. 2003/04:LU19, s. 17). Lagutskottet erinrade även om att den dåvarande regeringen utlovat att frågan om gällande straffbestämmelser erbjuder ett tillfredsställande skydd mot barnäktenskap och tvångsäktenskap skulle komma att övervägas i ett annat sammanhang (bet. 2003/04:LU19, s. 17, prop. 2003/04:48).

Vänsterpartiet anser att den nuvarande strafflagstiftningen inte räcker till för att motverka barnäktenskap. De föräldrar som väljer att gifta bort sitt barn bör kunna ställas till svars för detta. Ett barnäktenskap är per definition alltid ett tvångsäktenskap. Det gäller även i de fall där barnet är över 15 år och självt inte ser äktenskapet som ett påtvingat arrangemang. Det finns fall där flickor under 18 år valt att gå med på att gifta sig för att få möjlighet att flytta hemifrån. Regeringen bör snarast tillsätta en utredning och återkomma med ett förslag till lagändring som innebär att det blir straffbart för föräldrar att arrangera äktenskap för minderåriga barn.

Stockholm den 23 oktober 2006

LiseLotte Olsson (v)

Torbjörn Björlund (v)

Egon Frid (v)

Elina Linna (v)

Rossana Dinamarca (v)

Siv Holma (v)

Eva Olofsson (v)